כ: שבועות שתים פרק שלישי שבועות

אלא לרבא קשיא. אע"ג דרבא נמי מודה דמתפיס בנדר נדר דמשנה שלימה היא מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני (נזיר כ:) וכן בנדרים קאמר דבקרבן הוי נדר מ"מ פריך לרבא אמאי דמפרש איסר דקרא מתפיס ורבא משני דלא קאי אאיסור דקרא: **דכי** לא נדר. פירש בקונטרס דלא גרסינן כיון דמדרבנן הוא דאסור כי נדר חייל עליה איסור כל יחל דהא מ"נ הוי דאוריית'א הא אמרינן לקמן (דף כה.) בנדרים חלין על דבר מצוה כדבר הרשות מיהו נראה לרבי יצחק דגרסי' ליה שפיר אע"ג דאי הוי דאוריית'א נמי חייל עליה נדר מ"מ דבר אחר שמולה בו לא איקרי נדר בדבר הנדור כיון דאי לא נדר איכא עליה איסור דאוריית'א ועוד דהא בנדרים חלין על דבר מצוה בביטול מצוה איירי כדתנא בפ"ב בנדרים (דף טז.) כיצד אמר קונם שאיני נוטל לולב שאיני מניח תפילין כדמסקינן התם בגמ' מי ידור נדר לה' אפי' בדבר של שם חייל עליה אבל אם נדר לקיים מצוה כגון שאמר קונם שלא אוכל ביום"כ או שלא אוכל נבילות וטריפות לא חייל דאין איסור חל על איסור ולהכי איצטריך טעמא דמדרבנן * ומיהו לר' יהודה בן בתירא דאית ליה לקמן בפרקין (דף מ. וש"ס) דנשבע לקיים את המצוה חייב כ"ש נדרים שחלין לבטל שיחולו לקיים:

קונמות עובר משום בל יחל. בשבועה נמי עובר משום בל יחל דהכתיב (במדבר ל) לא השבע וגו' ולא יחל דברו וכפ"ב בנדרים (דף טז:) תניא בהדיא דיש בשבועה בלא יחל והכא ה"ק בקונמות ליכא אלא בל יחל גרידא:

נשים חייבות בקידוש היום דבר תורה. משמע דקידוש דאוריית'א וכן משמע בהדיא בריש מי שמתו (ברכות כ:) ותימה דברים מסכת נזיר (דף ד.) אמר מיין ושכר יזיר לאסור יין מצוה כיון הרשות ופריך מאי גינהו קידושא ואבדלתא משבע ועומד מהר סיני הוא ומפ' ר"ת בתמיה וכי משבע ועומד מהר סיני הוא דאיצטריך קרא למעוטי אלמא דמדרבנן הוא דבנימוסא אין לפרש דאדרבה משום דמשבע ועומד מהר סיני הוא אצטריך קרא לאסור כדמשני התם אלא כי הא דאמר רבא שבועה שאשתה יין ואמר הריני נזיר דאיצטריך קרא דחייל עליה נזירות לפי שהוא משבע ועומד וי"ל דקידוש ודאי מדאוריית'א אבל על היין אינו אלא מדרבנן והדאמר בערבי פסחים (דף קו.) זכרהו על היין אמסכתא בעלמא היא אי נמי אפי' הוא דרשה גמורה הא דמברך צריך שיטעום הייבו מדרבנן: **כל** שישנו בשמירה ישנו בזכירה. איפכא ליכא למימר דלחומרא מקשינן (ובמות מ:) ובסוף פ"ק דקידושין (לה: וש"ס) דרשינן לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך כל שישנו בהשחתה ישנו בהקפה והני נשי האיל וליתנהו בהשחתה כו' הא דדרשינן לקולא משום דאיפכא לא שייך למידרש דנשי לית להו זקן וכן הלאמר בערכין (דף ג.) גבי הדמיא הכל חייבין בציצית כהנים לוים וישראלים כו' ומשיך והני כהני הואיל ואשתרי בלאים בגייהו לא ליחייבו התם נמי מ"מ לומר איפכא אבל בפ' אלו עוברין (פסחים דף מג: וש"ס) קשה דמשמע דאי לאו דאיתרבו נשים לאכילת חמץ הוה דרשינן לקולא כל שאינו בקום אכול מצה אינו בכל תאכלו חמץ וי"ל דהתם משום דאית (ג) למילף ממשה עבר חמשה עשר מחג הסוכות ומסוכה נשים פטורות כדילפינן בפרק הישן (סוכה כח.) מהאזרח מ"נ סברא למדרש קרא מסיפיה לריישיה אבל קשה דלמ"ד (מנחות דף מג.) ציצית מצות עשה שהזמן גרמא ונשים פטורות לשתרו נשים בבלאים (ד) דכל שאינן בגדילים אינן בכל תלבש שעטנז דהיינו מסיפיה לריישיה וכ"ת הכי נמי אם כן בספ"ק דביצה (דף יד: וש"ס) גבי משלחין בגדים בין תפורין בין שאינן תפורין ופריך בלאים לתמי חזו * לימא מתני' כמ"ד נשים פטורות מן הציצית ומחז לנשים ולמאי דפריש נמי דלחומרא מקשינן תימה דליחייבו בציצית לבולי עלמא(ה): קמ"ל

המולת בלאים בבגדו וכו'. ועיין בתוס' שם ד"ה שב וא"ת וכו' מה לכהן לחינו שוה בכל. ח"כ מוכח דדב ס"ל דנשים לחמורות בבלאים דאל"כ גם בלאים הוי אינו שוה בכל והרי רב ס"ל בברכות דף יד ע"ב לא יתחיל ואם התחיל גומר הרי דס"ל דציצית אינו בגילה ואל"כ נשים פטורות מציצית ואקמורות בבלאים:

עין משפט נר מצוה

א (מיי' פ"ח מהלי' נדרים הלי' ט טוש"ע יו"ד סי' רד סעי' כז):
ח ב מיי' פ"ח מהלי' שבועות הלכה ג ועיין בכ"מ:
ט ג מיי' פ"ח מהלי' נדרים הלכה ה:
י ד מיי' פ"ח מהלי' שבועות הלכה ג ועיין בכ"מ:
יא ה מיי' פכ"ט מהלי' ח שכח עיין כמ"מ הלי' ח ופי"ב מהלי' ע"ז הלכה ג סמג עשין מט טוש"ע ח"מ סי' רעח סעיף יב:
יב ו מיי' פ"ח מהלי' שבועות הלכה ג:
יג ז מיי' שם הלי' ז:

מוסף רש"י

כל שישנו בשמירה. דלא תעשה מלאכה (ברכות כ:). **ואיתנהו בשמירה.** דתנן (קדושין כט.) כל מצות לא תעשה כיון שהזמן גרמא כיון שאין הזמן גרמא נשים חייבות, דהשוה הכתוב אשה לאיש לכל עניניה שבתורה (שם).

רבינו חננאל

איזהו איסר נדר האמור בתורה הרי עלי שלא לוכל בשר ושלא לשתות יין כיום שמת בו אביו כו'. ואמר שמואל והוא שנדור ובא מאותו היום. מאי טעמא דכתיב איש כי ידור נדר לה' מדהוה ליה למכתב כי ידור. וכתיב כי ידור נדר ש"מ דעד שידור ברבר הנדור. ומקשינן כיום שמת בו אביו משיטא. דאסור לו לוכל בשר ולשתות יין דבהדיא תניא (ברכות יז: חיב כג.) כל זמן שמתו מוטל לפניו אסור לוכל בשר ולשתות יין. ופרקינן איידי דבעי למיתנא כיום שנתרג בו גדליה כן אחיקם. דאפילו לא נדר שלא לוכל בשר ושלא לשתות יין אסור הוא דהוא צום השביעי. מהו דתימא כי נדר נמי לא מתפיס בנדר הוא קמ"ל מעיקרא אי הוה אכיל הוה קאי באיסורא דרבנן. השתא איסורא דאוריית'א היא משום בל יחל דבריו. תנא נמי כיום שמת בו אביו. וקיימא לן כרבא ולא עוד אלא דהא דר' יוחנן קאי בווזתיה דאמר מבטא לא אוכל לך שבועה איסור לא אוכל לך שבועה: כי אתא רבין אמר ר' יוחנן אכלתי ולא אכלתי שוא ואזהרתיה מהכא את שם ה' אלהיך לשוא. אוכל ולא אוכל שקר ואזהרתיה ולא תשבעו בשמי לשקר. קונמות עובר בבל יחל דבר. ואותבינן עליה ותהניא שוא ושקר אחד הוא. מאי לאו מדשוא לשעבר שקר נמי לשעבר. ופריק לא לעולם שוא לשעבר ושקר להבא. והכי קאמר שוא ושקר אחד הוא. כלומר כשם שלוקה על שקר לוקה על שוא. ודחי' פשיטא בתרוייהו לאו כתיב בהו. ושנינן מהו דתימא דאמר ליה רב פפא לאביי אימא לא נקה כלל כלומר שבועת שוא אין לה כפרה כלל. קמ"ל כדאביי דאמר ב"ד של מעלה הוא דאין מנקין אותו אבל ב"ד של מטה מלקין ומנקין אותו. אמר רב אדא בר אהבה נשים חייבות בקדוש היום דבר תורה שנאמר זכור ושמור מי שחייב בשמירה חייב בזכירה. והני נשי האיל וחייבות בשמירה חייבות נמי בזכירה. ותניא זכור ושמור כדבור אחד נאמרו: **ירושלמי** שוא ושקר בדבור אחד נאמרו מה שאין הפה יכולה לומר. ולא אוזן יכולה לשמוע. וכן מחללה מות יומת. וביום השבת שני כבשים. וכן לא חלבש שעטנז. גדילים תעשה לך. וכן ערות אשת אחיך לא תגלה. יבמה יבא עליה. וכן לא תסוב נחלה. וכל בת יורשת נחלה. כל אלה שניהם בדבור אחד נאמרו. וכן הוא אומר אחת דבר אלהים שתים זו שמעתי. ואומר הלא כה דברי כאש וגו'

מסורת הש"ס

1. איש כי ידר נדר ליי' או השבע שבעה לאסר אסר על נפשו לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה: במדבר ל ג
2. ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת את שם אלהיך אני יי: ויקרא יט יב
3. לא תשא את שם יי אלהיך לשוא כי לא ינקה יי את אשר ישא את שמו לשוא: שמות כ ו
4. זכור את יום השבת לקדשו: שמות כ ז
5. שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך יי אלהיך: דברים ה יא

הגהות הב"ח

(א) גמ' מה שאין הפה יכול לדבר כל"ל: (ב) רש"י ד"ה ה"נ וכו' הוא הא אמרינן: (ג) תוס' ד"ה כל וכו' לאיתי לן למילף:

גליון הש"ס

גמ' ובור ושמור בי"בור אחר. מילקוט רמז רלה הכיא מכילתא דכיל כל דברים שנאמרו בדיבור אחד: תוס' ד"ה דבי וכו' ופרהו לר' יהודה בן בתירא. מנוחר דס"ל דר"י ב"כ נגשבע שלא לאכול נבילות חייב וכן משמע מלבוחן רש"י לעיל דף ד ע"א ד"ה ליט חייב וכו' ותכן לקמן נגשבע וכו' משמע דמתני' זו דנשבע לקיים המצוה בכלל היה נ"כ לקיים מל"ת. אבל התוס' לקמן ד"ה לקיים הכיאו דמפורש ביבמות דר"י ב"כ מחייב רק נגשבע לקיים מ"ע ישיבת סוכה וכלומה אבל נגשבע לקיים ל"ת שלא לאכול נבילות מוהה ר"י ב"כ דפטור וע"ש. ובראה דהכי מוכח ב"כ מסוגיית דמכות דף כב. דפרכי' ולימסוב נמי מטעה שלא מחברים ומשני מטעה ועומד מהר סיני. ואם איתא דמתני' דנשבע לקיים מיירי גם בקיום ל"ת כיון דרבנן פליגי עלה רק מטעם דליתא בלאו והן והא זהו רק לענין קרבן אבל לענין מלקות ל"ל שייהי איתא בלאו והן דמלאיתא בחסכתין דף כה ע"ב והא נמכות מיירי לענין מלקות. אלא ע"כ דמתני' מיירי רק לקיים מ"ע ובזה באמת לרבנן נגשבע ליטב בסוכה ועבר דחייב מלקות אבל בלקיים מל"ת איני טוגע כלל לפוגעתא דר"י ב"כ ורבנן אלא דהוי אינו בכל התורה דאמרי' אין איסור חל על איסור: ד"ה כל וכו' ליימא בתנו' בכ"ד נשים פטורות. קשה לי דלמאי הוצרכו לוכוחה זו דלמשנר למאות דרילה לאסוקי דמתני' בכ"ש הא יש לוכוחים זה מסוגית דבכרות דף יט ע"ב אר"י א"ל

(ד) (ר"ה כו.), (ה) ברכות כ:, (ו) [ברכות סם ע"ב], (ז) [ולקמן כח.], (ח) [וע"ש בתוס' דמנחות מנ. ד"ה ור"ש פוטרן], (ט) [עי' תוס' ערכין ג: ד"ה הני].

תורה אור השלם

1. איש כי ידר נדר ליי' או השבע שבעה לאסר אסר על נפשו לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה: במדבר ל ג
2. ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת את שם אלהיך אני יי: ויקרא יט יב
3. לא תשא את שם יי אלהיך לשוא כי לא ינקה יי את אשר ישא את שמו לשוא: שמות כ ו
4. זכור את יום השבת לקדשו: שמות כ ז
5. שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך יי אלהיך: דברים ה יא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com